

faus, qui se plus de Christo meritum esse cęsebat, quod
 qui se iustū putabat, conuiuio Christum exceperisset. Pro-
 bat autem ex humanitatis obsequijs hic enumeratis, quę
 sibi mulier pręstitisset, ex qua dilectione concludit plus
 illi remissum esse. Sed quorsum inquit, vt iam non as-
 pernetur mulierē hanc tanquā peccatricē, quę peccatrix
 esse desierat, remissis sibi propter ingentem dilectionem
 omnibus peccatis, ob idque nec erat à Pharisęo iam iu-
 dicanda peccatrix, nec abhorrenda vt peccatrix. Si autē
 iuat & *καὶ ὑποκρίσας* parabolam hanc explicare: Fœnerator
 iste, seu si mauis, creditor, Deus est, qui gratiarum
 suarum talenta nobis mutuat: debitores autem ipsi su-
 mus, cum ea talenta multiplicare, aut eis bene vt negle-
 ximus. Non æquē autem dicere vult omnibus. At inter
 eos qui soluendo non sunt, si æquam omnibus creditor
 Deus gratiam faciat, debitum, hoc est peccata & admissa
 remittendo, indubiē plus ille diligit obnoxius, cui
 plura remittuntur debita & admissa. Quod autem po-
 stea Christus dicit: Cui minus dimittur, minus dili-
 git, non est simpliciter intelligendum, sed inter debito-
 res, & eos non ingratos. Maria enim virgo, cui nihil vn-
 quam dimissum est, quia nunquam peccauit, non minus,
 imò magis diligebat, quàm Magdalena, cui multa dimis-
 sa erant. Sicut etiam nonnunquam debitores ingrati, qui
 pluribus acceptis beneficijs, minus tamen diligunt, in
 quo remissionem facit causam dilectionis. Sed vt mu-
 lier suę intentionis certior fieret, & petitionis, contulit
 ei quod petebat, vt cęteros duceret in admirationem.

CAPVT OCTAVVM.

Plurimis turbis & sequētibus seminis multiplicis propo-
 sitā exponit parabolam matrē suā fratresq; suos docet ab
 alijs discerni: mare traiiciens excitatus ventum sedat:
 legionem dæmoniorum à dæmoniaco eiectam per-
 mittit in porcos intrare, & eos in mare submer-
 gere: inde reuersus Iairi filiam suscitatu-
 rus, hæmorrhoißam à profluuiio
 sanat, eamque filiam
 suscitatur.

C c e

Et

ET factum est deinceps, et ipse iter faciebat per ciuitates et castella, predicans, et euangelizans regnum Dei, et duodecim cum illo: et mulieres aliquae quae curatae erant à spiritibus malignis, et infirmis, et Maria quae uocatur Magdalene, de qua septem daemonia exierant, et Ioanna uxor Chuse procuratoris Herodis, et Susanna, et aliae multae quae ministrabant ei de facultatibus suis.

† De pœ.
dist. 3. ca.
Sunt plu.
res.
Mar. 16. b

Cum apostolis sequebantur eum mulieres insignes ab eo sanatae, quae & illi de facultatibus suis necessaria ministrabant. Inde ex hoc loco probari potest, licere Euangelico praedicatori de substantijs ac facultatibus eorum uiuere, quibus praedicat. Hanc autem Magdalenam bona doctorum pars asserit, quae cap. praecedenti à Luca uocata est peccatrix, quam fortasse etiã ob peccatum & lubricam uiuendi rationem septem daemonia obsederat, à quibus eam Christus liberauerat, licet de eo miraculo nihil recitent aliud Euangelistae.

† Matth.
13. a.

Mar. 4. 3.

De verbo signi-
fic. in 6.

Exijt qui
seminat.

Cum autem turba plurima conueniret, et de ciuitatibus properarent ad eum, dixit per similitudinem: † Exijt qui seminat seminare semen suum: et dum seminat, aliud cecidit secus uiam, et conculcatum est, et uolucres caeli comederunt illud. Et aliud cecidit supra petram, et natum aruit, quia non habebat humorem. Et aliud cecidit inter spinas, et simul exortae spinae suffocauerunt illud. Et aliud cecidit in terram bonam, et ortum, fecit fructum centuplum. Haec dicens clamabat: qui habet aures audiendi audiat.

Nec eget alia expositione haec parabola, quam ea qua eam Christus exposuit, ueruntamen sola exercitatione opus est: & imprimis cauendum, ne simus uia, petra: aut spinae, in quibus semen iactum, nullum facit fructum, sed bona terra, apta ad iactum semen recipiendum & fructum multiplicem faciendum, bonum, meliorem, optimum. Vide Matth. 13.

Interrogabant autem eum discipuli eius quae esset haec parabola.

Quibus ipse dixit: Vobis datum est nosse mysterium regni Dei, ceteris autem in parabolis, ut † uidentes non uideant, et audientes non intelligant. Est autem haec parabola:

† Isa. 6. c.
Mat. 13. b

bola:

bola: Semen est verbum Dei. Qui autem secus viam, hi sunt qui audiunt, deinde venit diabolus & tollit verbum de corde eorum, ne credentes salui fiant. Nam qui supra terram, qui cum audierint, cum gaudio suscipiunt verbum, et hi, radices non habent, qui ad tempus credunt, & in temptationis recedunt. Qui autem in spinas cecidit, hi sunt qui audierunt, & et à sollicitudinibus, & diuitijs, & voluptatibus vitæ, euntes suffocantur, & non referunt fructū. Qui autem in bonam terram, hi sunt qui in corde bono & optimo audientes verbū retinēt, et fructū asserunt in patientia.

Ex hac Christi expositione constat cor nostrum vel mentem nostram esse terram, super quam iacitur semen verbi Dei. Quod si fuerit inutilium cogitationum attrita, dicitur via, si duritia peccatorū exciccata, dicitur petra, si voluptatibus & diuitijs addicta, dicitur spinæ, & cura spinarum sollicita, sin verò his omnibus vacua, dicitur terra bona, boni fructus effectiua. Primæ autem terræ fructum rapiunt dæmones, secundæ impedit æstus, tertiæ verò curæ diuitiarum. Quemadmodum verò mala terra tres malas habet varias conditiones, ita bona tres bonas, quibus fructum trigecuplum, sexagecuplum, & centuplum, pro incipientibus, proficientibus, & perfectis. Vbi dicit, euntes suffocantur, Græcè est, *πορεύουσιν* facilius esset, inter eundem, quasi diceret: quod sunt nonnulli qui verbum Dei libenter quidem audiunt, sed inter eundem, & paulatim ac progressu temporis suffocatur in ijs verbum à diuitijs & voluptatibus. Ampliora videbis Matth. 13.

† Nemo autem lucernam accendens operit eam vase, aut subtus lectum ponit, sed supra candelabrum ponit, ut intrantes videant lumen. † Non est enim occultum, quod non manifestetur, nec absconditum quod non cognoscatur, & in patulum veniat. Videte ergo quid audiat, † Qui enim habet, dabitur illi: & quicumque non habet, etiam quod putat se habere, auferetur ab illo.

Hæc sententia à superioribus pendere videtur, ut qui terram bonam ac frugiferam esse desyderant, Christum imitentur & Apostolos, quorum est verbum Dei intrepidè propalare, non sub vase vel lecto occultare, hoc est

Mar. 4. b.
Ioan. 12. f.
Act. 28. f.
Ro. 11. b.

† Mat. 5. b
Mar. 4. c.
† Mat. h
10. c.
Mar. 4. c.
† Mat. h
13. b. &
25. c.
Mar. 4. c.
Inf. 19. d.

huius vitæ illecebris detineri, & illis Dei verbum quasi lucernam operire. Supra candelabrū autem erigendū est, vt per ministerium nostrū veritatis prædicatio manifestior fiat, et corporis seruitus in Dei obsequium omnino redigatur. Iuxta Paulum 1. Cor. 9. Castigo corpus meū, & in seruitutē redigo, ne forte cū alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Quæ singula Matth. 3. declarat, cū subdit: Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videāt opera vestra bona, & quæ sequentur in textu, Matthæus varijs locis ponit, vbi latius explicantur.

‡ Matth.
12. g.
Marc. 3. g.

† Venerunt autem ad illum mater & fratres eius, & non poterant adire eum præ turba. Et nunciatum est illi: Mater tua, & fratres tui stant foris, volentes te videre. Qui respondens dixit ad eos: Mater mea & fratres mei hi sunt, qui verbum Dei audiunt & faciunt.

Quidam Iudæorum tentauit eum, an carnem & sanguinem spirituali præferret operi, & prædicationem pro matre et cognatis interrūperet. Cui respondit: Mater mea est, quæ me in credētibus per fidei prædicationē generat: Fratres mei sunt, qui opera patris mei propter eī verba faciūt. In quib⁹ nec matrē, nec matris negat obsequiū, nec fratres ac cōsanguineos contēnit, sed quōd qui operi spirituali occupat⁹ est, nō omittat pro tēporalivel carnali.

† Matth.
8. c.
Mar. 4. d.

Factum est autem in vna dierum, & † ipse ascendit in nauiculam, & discipuli eius, & ipse ait ad illos: Transfremus trans stagnū, & ascenderunt. Et nauigantibus illis obdormiuit: & descendit procella venti in stagnum, & compellebantur, & periclitabantur. Accedentes autem suscitauerunt eum, dicentes: Præceptor, perimus. At ille surgens increpauit ventum, & tempestatem aquæ, & cessauit, & facta est tranquillitas. Dixit autem illis: Vbi est fides vestra? Qui timentes mirati sunt, ad inuicem dicentes: Quis putas, hic est: quia & ventis & mari imperat, & obediunt ei?

Vbi Matthæus vocat mare, Lucas appellat stagnum, à stādo, q̄ contra naturā suā sit procellosum. Vbi autē Matthæus vocat motū maris, Lucas procellā, quæ plus dicit, quā motū: dicitur. n. à procello, quod peruertere & percutere signat, cū grauis nubes ex ventorū impetu percutitur,

cutitur, & frāgitur, ex qua fractione egreditur fulgetrum cū tonitru, quod sequitur grādis tēpestas & motus. Hoc aut stagnū, idē quod mare Galilææ, seu Tyberiadis, vel lacus Genesareth, siue Genesar, satis celebris apud Euangelistas iuxta hæc singula nomina. Quod autem dicit: ubi est fides vestra? increpat eos, quod timerent cum saluatore mundi, qui nec perire poterat, nec eos permittere se-cum perire. Cætera vide Matth. 8.

† Et nauigauerunt ad regionem Gerasenorum, quæ est con-
tra Galileam. Et cū de nauī egressus esset ad terram, oc-
currit illi uir quidam, qui habebat dæmonium iam tempo-
ribus multis, & uelamento non induebatur, neque in domo
manebat, sed in monumentis: † Is ut uidit Iesum, proci-dit
ante illum, & exclamans uoce magna, dixit: Quid mihi &
tibi est Iesu fili Dei altissimi? Obsecro te ne me torqueas.
Præcipiebat enim spiritui immundo, ut exiret ab homine.
Multis enim temporibus arripiebat illum: & uinciebat ut
catenis, & compedibus custoditus, & ruptis uinculis age-
batur à dæmonio in deserta.

Interpres, ubi Græca habent γαδαραῖν, id est, Gada-
renorum, vertit Gerasenorum, quod idem est, cū eadē
fit regio Gerasa, Gergesa, & Gadara, ut supra dictum est
Matth. 8. & Marc. 5. de quibus & alijs ibi uideas. Quod
autem Christus immundo spiritui tanquam uni loqua-
tur, cū plures essent, hoc intellige, quod unanimes in
malum istius hominis illum possidebant: ideo sub unius
nomine omnibus imperat Christus, ut exeant ab homi-
ne, quem tanto tempore vexuerant.

† Interrogauit autem illum Iesus, dicens: Quod tibi nomē
est? At ille dixit: Legio: quia intrauerant dæmonia multa
in eum. Et rogauerunt illum, ne imperaret illis ut in aby-
ssum irent. Erat autem ibi grex porcorum multorum pascen-
tium in monte: & rogabant eum ut permitteret eis in illos
ingredi. Et permisit illis. Exierunt ergo dæmonia ab homi-
ne, & intrauerunt in porcos: & impetu abijs grex per præ-
ceps in stagnum, & suffocatus est. † Quod ut uiderunt sa-
-ctum qui pascebant, fugerunt, & nunciauerunt in ciuita-
tem & in uillis.

† Matth.
8. d.

Mar. 5. a.

† Mat. 3. f.
Marc. 5. f.

† Mat. 8. f.
Marc. 5. b

† Ibidem.

Matthæus duos dæmoniacos, Marcus & Lucas vnum Christo referunt occurriffe: quia vt inquit August. de concordia Euangelistarum, vnus eorum celebrioris personæ, & maioris insanix fuit, & eius curatio famosior. Nam ab imundo spiritu velut inscius nomen inquit: sed vt possessus & Christi virtutem, & dæmonum multitudinem ex nomine agnoscat, & imminens sibi ab illis periculum aduertat, & tandem caueat. Non obstat quòd hic Lucas gregem porcorum ait pascentium in monte, Marcus autem circa montem, quoniam tam multus grex poterat esse, vt pars eius super montem, pars verò circa montem, qui totus in monte dicitur esse. Dæmonibus autem in porcos præcipitandos à Christo permittitur ingressus, in pœnam peccatorum: qua ratione pestes, febres, cæcitatem, & pœnas, ac damna penè infinita ob peccata mittit in homines.

Exierunt autem videre quod factum est, & venerunt ad Iesum, & inuenerunt hominem sedentem à quo dæmonia exierant, vestitum, ac sana mente, ad pedes eius, & timerunt. Nunciauerunt illis & qui viderant, quomodo sanus factus esset à legione. Et rogauerunt illum omnis multitudinis Gerasenorum, vt discederet ab ipsis, quia magno timore tenebantur. Ipse autem ascendens nauim, reuersus est. Et rogauit illum vir à quo dæmonia exierant, vt cum eo esset. Dimisit autem eum Iesus, cūens: Redi in domum tuam & narra quanta tibi fecit Deus. Et abiit per vniuersam ciuitatem, prædicans quanta illi fecisset Iesus.

Ciues autem ciuitatis illius egressi in occursum Iesu, videtes hominē sanū, sed & audiētes porcos submersos, rogauerūt eū vt discederet à finibus eorū, timētes ne demones post submersos porcos in eos fortasse sæuirent: quibus annuit, quòd indigni essent, nec inuitos vellet curare, & qui eius abhorrebāt præsentiam. Quibus igitur diutius molestus nō fuit, tanquā sapiētix indignis: sed rursus nauē ascendit, ad patriā reuersurus. Liberatus à legione dæmonū remittitur in domū suā, annūciatur quāta fecerat illi Iesus: sicut tenētur liberati à periculis, morbis & peccatis: quod in præsentia christi nō fecisset, nec miraculum alijs euulgasset. Cætera Marc. 5.

Factum

‡ Factum est autem cum redisset Iesus, excepit illum turba. Erant autem omnes expectantes eum. Et ecce venit vir, cui nomen Iairus, & ipse princeps synagoga erat: & cecidit ad pedes Iesu, rogans eum, ut in miraret in domū eius, quia unica filia erat ei, ferè annorum duodecim, & hæc moriebatur.

‡ Matth.
9.c.
Mar. 5. b.
Ioan. 4.g

Matthæus cap. 8. dicit illam iam defunctam: Marcus verò & Lucas, illam in extremis laborantem, quia fortè eum domum Iairus exiret, ad Christum iturus, reliquit eam iam, ut aiunt, à medicis desperatam & morti proximam: cum verò ad Christum accessit, putavit iam esse defunctam, ideo iuxta Matthæum dixit Iairus Christo: Filia mea modò defuncta est, vel fortasse primò dixit, sicut cæteri dicunt Euangelistæ, filiam suam proximam morti, imò potius tunc credere, iam iam esse defunctam.

‡ Et contigit dum iret, à turbis comprimebatur. Et mulier quædam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim, que in medicos erogauerat omnem substantiam suam, nec ab ullo potuit curari: accessit retrò, & tetigit simbriam vestimenti eius, & confestim stetit fluxus sanguinis eius. Et ait Iesus: Quis est qui me tetigit? Negantibus autem omnibus, dixit Petrus, & qui cum illo erant: Præceptor, turbe te compriment & affligunt, & tu dicis: Quis me tetigit? Et dixit Iesus: Tetigit me aliquis. Nam & ego noui viri utem de me exisse. ‡ Videns autem mulier: quia non latuit, iremens venit, & pro. idit ante pedes eius, & ob quam causam tetigerit eum, indicauit coram omni populo, & quemadmodum confestim sanata sit. At ipse dixit ei: Filia, fides tua saluam te fecit, vade in pace.

‡ Matth.
9.d.
Mar. 5.d.

‡ Matth.
9.c.
Mar. 5.f.

Quoniam hæmorrhoiisæ & fluxū patiētes à plebe excluderentur, ideo hæc mulier non palàm audebat suam manifestare infirmitatē, nec Christum alloqui, sed propter morbi sceditatem timebat à turba repelli, cupiebatque occulte Christum tangere, ipsum que latere: atque fidem firmam habebat, si quomodo illum tangere posset, salua esset. Christus autem hunc tactum non ignorans, querit: Quis me tetigit? sed ut illa cognosceret, quòd nō

ignorante illo sanata fuit, sed ipso volente, & ut nec alias lateret miraculum, sed mulieris fidem imitarentur, Christi que omnipotentiam admirarentur, & crederent.

Adhuc illo loquente, venit quidam ad principem synagoge, dicens ei: Quia mortua est filia tua, noli vexare illum.

Iesus autem audito hoc verbo, respondit patri puella: Noli timere, crede tantum, & salua erit. Et cum venisset do-

¶ De pcc. di. i. cap. Quē pcc. nitet; num, non permisit intrare secum quenquam, nisi Petrum, & Iacobum, & Ioannem, & patrem & matrem puella. Flebant autem omnes, & plangebant illam. At ille dixit: Nolite flere: Non est mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum, scientes quod mortua esset. Ipse autem tenens

¶ Mat. 9. e Marc. 5. g. manum eius, clama uit, dicens: Puella, surge. Et reuersus est spiritus eius: & surrexit continuo. Et iussit illi dare manducare. Et stuuerunt parentes eius. Quibus precepit, ne alicui dicerent quod factum erat.

Principis famuli in solos morbos arbitrantes Christum habere potestatem, occurrunt illi & magistro, annunciantque filiam esse defunctam, propterea non esse Christum vexandum. Quibus auditis, nec archisynagogus illis crederet, & in fide, qua prius ad Christum accesserat, dubitaret, ac verbis illorum seduceretur, ait illi, Noli timere, sed tantum crede. Ingrediens vero cubiculum ubi iacebat defuncta, solos tres secum assumpsit discipulos, quos solitus erat in grauibus secretis accipere, ac patrem & matrem filiae defunctae. Dixitque illis: Nolite flere, mortua non est filia uestra, sed tantum dormit, quo ad me, qui dominus sum non minus mortis, quam uitae, nec minor mihi potestas est eam a morte, quam a somno excitare: ideo tantum credite mihi. Nec in hoc irrideri erubuit, ut post signum ipsi se iudicarent potius ridiculos. Et apprehensa manu puellae, suscitauit eam, & in signum verae resurrectionis iussit illi dari cibum, quem palam comedit. Parentibus autem ne miraculum vident, prohibet, ut ipsi in se vitarent iactantiam & inanem gloriam.